2026–09-16

Nationellt programområde psykisk hälsa

Mötesanteckningar

Datum: 2026-09-16

Deltagare: Sophia Eberhard ordf., Bjarne Olinder ordf., Lisa Minell, Kerstin Eliasson, Victoria Longato, Kaj Forslund, Martin Rödholm, Jan Persson, Mattias Vejklint, Frida Cissig, Emelie Sundén, Gabriella Widlund, Therese Lindén, Jenny Olofsson, Sofia Odersjö

Adjungerade; Ellinor Holm och Johanna Woltjer (SKR), Sofia Åhlqvist (Socialstyrelsen)

Gäster; Linn Nordin (Maskrosbarn), Maria Skott och Klas Sundström (NAG Schizofreni), Mattias Agestam (Beredningsgruppen för samordnad rapportering till PAR), Thomas Lindén, Jennie Nimborg, Fredrika Svensson Lindström, Nike Radhe, Hilda Hardell (Socialstyrelsen)

Brukarrepresentant: Conny Allaskog

Förhinder: *Conny Allaskog*

Mötespunkt	Underlag
Mötesformalia **Föregående mötesanteckningar** **Behov av representant från NPO – verksamhetsplanering Obesitas** Mötet är digitalt, fredag 9 oktober kl. 13.00-14.30. Syftet med mötet är att skapa en gemensam bild av vad olika NPO och myndigheter planerar att arbeta med inom obesitas under 2027 och framför allt att hitta varandra där det finns gemensamma områden, beröringspunkter eller möjligheter till samverkan. Kaj Forslund utsågs att representera NPO vid mötet om obesitas den 9 oktober. **Önskemål om att ta fram ett kunskapsstöd gällande**; Obesitas utlöst av behandling med antipsykotika. Frågan om kunskapsstöd för obesitas utlöst av antipsykotisk behandling tas med i verksamhetsplaneringen som en möjlig framtida insats. **Anmälan till lärandeträff 2026**	Årshjul NPO 2026 2026-08-26 Mötesanteckningar NPO Psykisk hälsa

Lärandeträff, Münchenbryggeriet 20 oktober **Fråga från RMV** – finns det en önskan att lämna feedback på RMV:s webb om rättsintyg för hälso- och sjukvårdpersonal? RMV:s fråga om synpunkter på webbinformation om rättsintyg hanteras som information; ledamöter kan lämna synpunkter eller vidarebefordra länken i sina organisationer.	
Incheckning/kort lägesrapport från respektive sjukvårdsregion **Stockholm-Gotland** arbetar bland annat med samsjuklighetsfrågor, uppdatering av kliniska kunskapsstöd och samverkan mellan primärvård och psykiatri kring ADHD. Ett seminarium planeras om samverkan, och kommunperspektivet ska om möjligt inkluderas. En övrig fråga som lyftes var hur suicidriskbedömning ska hanteras efter förändrade rekommendationer. Skåne har tagit bort risknivåindelning men fortsatt med bedömning av risk- och skyddsfaktorer samt kris-/säkerhetsplan. Behov av tydligare nationell vägledning noterades; ny KVÅ-kod för suicidriskbedömning uppgavs komma vid årsskiftet. **Norra s**jukvårdsregionen genomförde den 10 september en workshop om suicidprevention tillsammans med sjukvårdsregionerna i norr; fortsatt samarbete planeras. **Mellansverige** informerade om ett kommande digitalt forum om ätstörningar.	
Maskrosbarn *Linn Nordin* Projektledare för barnrättsorganisationen Maskrosbarns Arvsfondsprojekt **"Varför sover pappa hela dagarna?"** (2025–2027). Den 1 juli i år trädde den nya lagstiftningen i kraft som ytterligare skärper kraven på hälso- och sjukvården att ge information, råd och stöd till barn som är närstående (enligt HSL 5:7). För att möta detta behov och ge vården konkreta verktyg har Maskrosbarn utvecklat den kostnadsfria, digitala webbutbildningen **"När patienten är förälder"**. Utbildningen är skräddarsydd för vuxenpsykiatrin och syftar till att sänka tröskeln för personalen att ställa frågan om barn och erbjuda rätt stöd. Läs mer om utbildningen: När patienten är förälder - Webbutbildning. Syfte med deltagande i NPO Psykisk hälsa 1. Presentera resultat och insikter från vår kunskapsinsamling (och barnens egna förändringsförslag). 2. Visa hur webbutbildningen kostnadsfritt kan användas som ett verktyg för att stärka arbetet med att erbjuda barn som närstående information, råd och stöd.	Föreläsning av Maskrosbarn till NPO 2026-09-16

3. Diskutera hur vi tillsammans kan flytta fram positionerna och säkra att barnrätts- och närståendeperspektivet integreras i pågående revideringar av vård- och insatsprogrammen (nu när lagstiftningen skärpts). **Komplettering från presentation och dialog** Maskrosbarn beskrev betydande implementeringsbrister i stödet till barn som närstående. Barn efterfrågar information och direkt stöd från vuxenpsykiatrin och upplever ofta att de lämnas med stort ansvar och obesvarade frågor. I Maskrosbarns enkät uppgavs att 7 % av personalen regelbundet samverkar med skola/socialtjänst och 4 % regelbundet har direkta samtal med barn, samtidigt som 80 % anser att vuxenpsykiatrin bör erbjuda mer direkt stöd. Personal efterfrågar tydligare rutiner, ledningsstöd, tid, utbildning och resurser. Maskrosbarn lyfte behov av barnrättsindikatorer i ledningssystem och uppföljning, fungerande ersättningsmodeller, kompetensförsörjning och stärkt samverkan. Maskrosbarn önskar att NPO överväger att hänvisa till utbildningen, verkar för enhetliga indikatorer och väver in barnrätts- och närståendeperspektiv i VIP och personcentrerade vårdförlopp. NPO ställde sig positivt till fortsatt dialog och avser att bjuda in Linn Nordin till möte med NAG-ordförandena. Möjligheten att länka utbildningen i den gemensamma texten om barn som närstående ska också övervägas.	
Informations- och beslutspunkter **Statusuppdatering ledamöter** Nomineringsförfrågan Skadligt bruk och beroende Behov av kommunrepresentanter från Sydöstra, Norra och Stockholm-Gotland samt från regional primärvård. Nominering pågår till den 30 september. **Kunskapsstöd på granskningsrundor** **Kliniskt kunskapsstöd Ätstörning** Nationell remiss mellan 15 september-13 november Ätstörningar | Kunskapsstyrning vård | SKR **Kliniskt kunskapsstöd Tvångssyndrom *och* Ångestsyndrom** Synpunktsinhämtning 1 september-30 september **Kliniskt kunskapsstöd Adhd** Granskningsrunda 1 mellan 15 september-14 oktober. NPO behöver efter granskningsrunda 1 bedöma om förändringarna är så stora att nationell remiss krävs.	

Synpunktsinhämtningar gällande synpunkt på struktur vad gäller VIP Autism och VIP Depression och ångestsyndrom går ut 21 september. Skickas till utvalda NPO, myndigheter och personer som anmält intresse.

VIP Schizofreni *Maria Skott och Klas Sundström,*
VIP Schizofreni har varit på granskningsrunda 1 mellan 8/6-26/6. Synpunkter har tagits tillvara och de revideringar som genomförts redovisas i utskickat underlag från den 10 september.

Det har inte inkommit synpunkter som tyder på större konsekvenser för region och kommun. I granskningsrunda 1 inhämtades även synpunkter på formatet för att tydliggöra eventuella risker och utmaningar inför granskningsrunda 2. De synpunkter som kom in var positiva till formatet då det uppfattades som lättare att söka i wordfilen.

Granskningsrunda 2 föreslås genomföras i form av en synpunktsinhämtning då det reviderade och nytillkomna innehållet i VIPen inte bedöms leda till stora konsekvenser för regionerna. Det kommande vårdförloppet baseras på VIPen och bedömningen är att eventuella konsekvenser snarare uppkommer i samband med implementering av vårdförloppet. Vårdförloppet får därmed revideras vårterminen 2027 inklusive konsekvensbeskrivning, patientresa barn och unga samt kostnadsanalys.

NPO gav fortsatt stöd till förslaget att skicka VIP Schizofreni på granskningsrunda 2 genom synpunktsinhämtning 1–31 oktober. Huvudförändringen är tillägg av barn och unga. Vuxendelen har endast justerats i begränsad omfattning. Det noterades att samsjuklighetsreformen och nya nationella riktlinjer 2028 kommer att kräva ett större framtida arbete i VIP:arna, bland annat kring huvudmannaskap, samordnade vård- och stödverksamheter och målgruppsavgränsning.

Beslut: NPO Psykisk hälsa godkänner att VIP Schizofreni skickas ut på granskningsrunda 2 genom synpunktsinhämtning mellan 1-31 oktober.

Återkoppling - pilot med migrering av VIP till 1177

- Eventuella beslut som fattats i styrgrupp (Sophia)
- Återkoppling om nuläge i beredningsgrupp (Lisa, Jenny)
- Information om dialog med kommunikationsansvariga Inera/SKR (Jenny)
-

Styrgruppen har genomfört en riskanalys. Viktiga risker är att plattformens namn ”1177 för vårdpersonal” inte inkluderar socialtjänstens målgrupp, att sökfunktionen kan upplevas försämrad, att NPO/NAG inte blir nöjda med hur innehållet delas upp och presenteras samt att teknisk utveckling eller redaktionellt arbete inte håller tidsplanen. Migreringen fortsätter enligt plan. NPO bedömer namnfrågan som särskilt viktig inför lansering och vill efterfråga en tydlig tidslinje för namnbyte; AU kan behöva ta fram en skrivelse som NPO får ta ställning till. De första migrerade VIP:arna kan behöva testas av utvalda användare innan bred lansering.

Förvaltning och redaktionella resurser efter migreringen ska finnas med i verksamhets-/produktionsplaneringen. Jenny deltar i arbetet med revideringar av kunskapsstödet ”Barn som far illa” den 30 september; ytterligare hälso- och sjukvårdskompetens efterfrågas. Kerstin ska undersöka om hon kan medverka. Inför mötet med RSS/socialchefsnätverket den 14 oktober föreslogs Jenny och Lisa företräda NPO, med fortsatt avstämning.	
KVÅ-kodning *Mattias Agestam* - Hur kan vi använda data från PAR för att följa upp tillämpning av VIP:ar? Möjligheter och utmaningar med att använda data från PAR samt introduktion till Beredningsgruppens pågående arbete med koppling mellan KVÅ-koder och behandlingsrekommendationer. Mattias ger idag en kort information och förberedelse inför den 11 november då han, Kristina Morén och Annika Hofstedt kommer tillbaka på en 30 minuters dragning. Beredningsgruppen för samordnad rapportering till PAR arbetar för enhetlig och ändamålsenlig rapportering och tar bland annat fram årliga KVÅ-baslistor för psykiatrin, föreslår nya/ändrade koder och kodningsanvisningar samt stödjer myndigheter och verksamheter i kodningsfrågor. PAR har blivit mer relevant för uppföljning sedan samtliga yrkeskategoriers öppenvårdsbesök inom psykiatrin rapporteras. Gruppen vill stärka kopplingen mellan KVÅ-koder, VIP och nationella riktlinjer för att möjliggöra uppföljning av följsamhet och vårdens innehåll. Två workshops under våren 2026 visade att det saknas konsekventa principer för vilken detaljnivå åtgärder bör kodas på. Arbetet fortsätter och ett mer utvecklat förslag presenteras för NPO den 11 november. NPO betonade behovet av en realistisk detaljnivå som ger användbara data utan orimlig administrativ belastning och noterade potentialen i framtida automatiserat kodningsstöd. Socialtjänstdataregistret lyftes som en framtida möjlighet för uppföljning även ur kommunperspektiv.	
Socialstyrelsen *Sofia Åhlqvist.* **Uppdrag till Socialstyrelsen att stödja reformen om en mer sammanhållen vård för personer med skadligt bruk eller beroende och andra psykiatriska tillstånd** Uppdatering om genomförandet och besvara frågor från NPO psykisk hälsa *Enhetschef Jennie Nimborg och avdelningschef Thomas Lindén*	

Socialstyrelsen har ett särskilt regeringsuppdrag att stödja kommuner och regioner före, under och efter reformens ikraftträdande. Ett första stödmaterial om gränsen mellan stöd och behandling och ansvarsfördelning har publicerats. Arbetet bedrivs i flera delprojekt och väntas fortsätta till 2030. Under hösten, slutet av november, planeras en version av stödmaterialet gällande behandling och stöd för barn och unga, förstudie om integrerad vård för barn och unga, fortsatt arbete med samordnade vård- och stödverksamheter och samordning inom hälso- och sjukvården, nationell lägesbild/statistik, frågor och svar på webben samt webbinarier och spridning av befintliga utbildningar. Socialstyrelsen betonade att primärvården och hela socialtjänsten behöver involveras. NPO efterfrågade tydligare nationellt stöd om vad reformen innebär för primärvården. NPO önskar fortsatt involvering i arbetet framöver och bjuds gärna in till kommande workshops och dialoger. **Socialstyrelsen arbetar med att stötta regionernas arbete med nationell vårdförmedling** Information om uppdraget. *Se bilaga* Frågor till NPO psykisk hälsa (ev boka separat tid för vidare dialog och svar): - Finns det behov av och praktiska förutsättningar för NVF inom rTMS? - Vilka psykologiska behandlingar inom specialistpsykiatrin skulle kunna vara lämpliga att vårdförmedla? - Finns det andra avgränsade behandlingsområden inom vuxenpsykiatrin som skulle vara relevanta att undersöka? *Fredrika Svensson Lindström, Nike Radhe, Hilda Hardell* Socialstyrelsen utreder vuxenpsykiatrin som möjligt område för nationell vårdförmedling, med fokus på planerad specialiserad vård och vårdgarantin. Generell vårdförmedling inom vuxenpsykiatrin bedöms kunna vara svår vid långvariga behandlingar, många fysiska besök, multidisciplinära team och svårare psykiatriska tillstånd. Mer avgränsade områden som diskuterades var psykologiska behandlingar, internetförmedlad behandling, rTMS och second opinion. NPO lyfte även adhd/autismutredningar och PTSD-behandling som områden att analysera vidare. NPO betonade att en basal adhd-utredning för många patienter kan genomföras med få besök och att området har stora tillgänglighetsproblem. rTMS bedömdes ha praktiska begränsningar genom täta behandlingstillfällen och varierande regional tillgång. Socialstyrelsen önskar fortsatta sonderande intervjuer med NPO-ledamöter; flera anmälde intresse.	PDF 20260916 Underlag till NPO psykisk hälsa
SKR; *Ellinor Holm* Information	

Vid kommande NPO-sammanträde önskas dialog om hur SKR och kunskapsstyrningsorganisationen kan samverka för att ge kommuner och regioner ett samordnat stöd inför genomförandet av samsjuklighetsreformen. Fokus ligger på överflyttningen av behandlingsansvaret och hur vi tillsammans kan bidra till en trygg implementering. Förberedande frågor till kommande sammanträde: • Vilket stöd behöver kommuner och regioner för att skapa goda förutsättningar för genomförandet av samsjuklighetsreformen? • Hur kan SKR och kunskapsstyrningsorganisationen samverka för att ge ett samordnat och ändamålsenligt stöd i reformens genomförande? • Vilka insatser behöver prioriteras för att stärka kompetens och kapacitet, särskilt inom primärvården, inför det förändrade ansvaret? SKR arbetar intensivt med ett medlemsstöd för samsjuklighetsreformen, planerat att lanseras i slutet av oktober. Vid nästa NPO-möte önskas en fördjupad dialog om hur SKR och kunskapsstyrningen tillsammans kan ge kommuner och regioner ett samordnat stöd. NPO efterfrågade att SKR inför dialogen tydliggör vilket stöd SKR bedömer sig kunna erbjuda. Frågor som SKR tar med sig är vilken framtida roll BIRK-nätverket ska ha, hur de avsatta statliga medlen 2027–2030 ska nå kommuner och regioner samt vilken roll SKR ska ha i etableringen av samordnade vård- och stödverksamheter. SKR har fortsatt nära dialog med Socialstyrelsen.	
Verksamhetsplan 2027-2028 NAG:arnas planer och de två behovsanalyserna har lagts in i arbetsmaterialet. Jenny Olofsson och Therese Lindén sammanställer underlaget och skickar ut ett utkast under hösten, sannolikt i september, inför arbetsmötet i Stockholm den 5-6 oktober. Alla aktiviteter som kan behöva startas 2027-2028, inklusive resursbehov och kvarstående arbete efter VIP-migreringen, behöver finnas med. Slutlig plan ska lämnas den 8 januari och fastställs av SKS den 21 januari 2027. Förfrågan om vårdprogram för könsdysfori har tagits fram inom NHV men inte enligt kunskapsstyrningens ordinarie processer. NPO bedömer därför att frågan behöver beredas vidare i kunskapsstyrningssystemet innan ställning tas till om och hur materialet kan införlivas. Den läggs in som en möjlig framtida insats som först ska analyseras och prioriteras. På motsvarande sätt läggs frågan om kunskapsstöd för obesitas utlöst av antipsykotisk behandling in som möjlig framtida insats. Formuleringar om framtida NAG/organisering ska hållas öppna och inte föregripa beslut. Efter avstämning med Socialstyrelsen september 21 kommer arbetsutkastet skickas ut till ledamöterna för synpunkter och bearbetas vidare i oktober.	
Övriga punkter Information om nya tider för sammanträden 2027.	

Sista tillfället att meddela deltagande på middag vid sammanträde i Stockholm den 5-6 oktober! De kommunala representanterna från Norra och Södra lyfte frågan om förslag på ersättare kommit in, vilket det tyvärr inte gjort. Det diskuterades hur ersättare för avgående kommunrepresentanter ska nomineras. Representationen behöver ha tydlig förankring i relevanta RSS-/regionala strukturer och flera nomineringsvägar kan behöva användas. Överlappning mellan avgående och nya ledamöter lyftes som önskvärd för kunskapsöverföring.	
Mötestider för hösten NPO 2026. Fysiskt möte i Stockholm 5-6 oktober, lunch till lunch Onsdag 11 november 13.00-16.30 Digitalt Onsdag 16 december 13.00-16.30 Digitalt **Mötestider för våren NPO 2027**. Onsdag 27 januari 13.00-16.30 Digitalt Tisdag 23 februari 13.00-16.30 Digitalt Tisdag 16 mars 13.00.15.00 Digitalt Fysiskt möte i Stockholm, 19-20 april, lunch till lunch Tisdag 25 maj 13.00-16.30 Digitalt **Mötestider för hösten NPO 2027**. Tisdagen 31 augusti 13.00-16.30 Digitalt Fysiskt möte i Stockholm, 4-5 oktober, lunch till lunch Tisdagen den 9 november 13.00-16.30 Digitalt Fredagen den 7 december 13.00-16.30 Digitalt	